

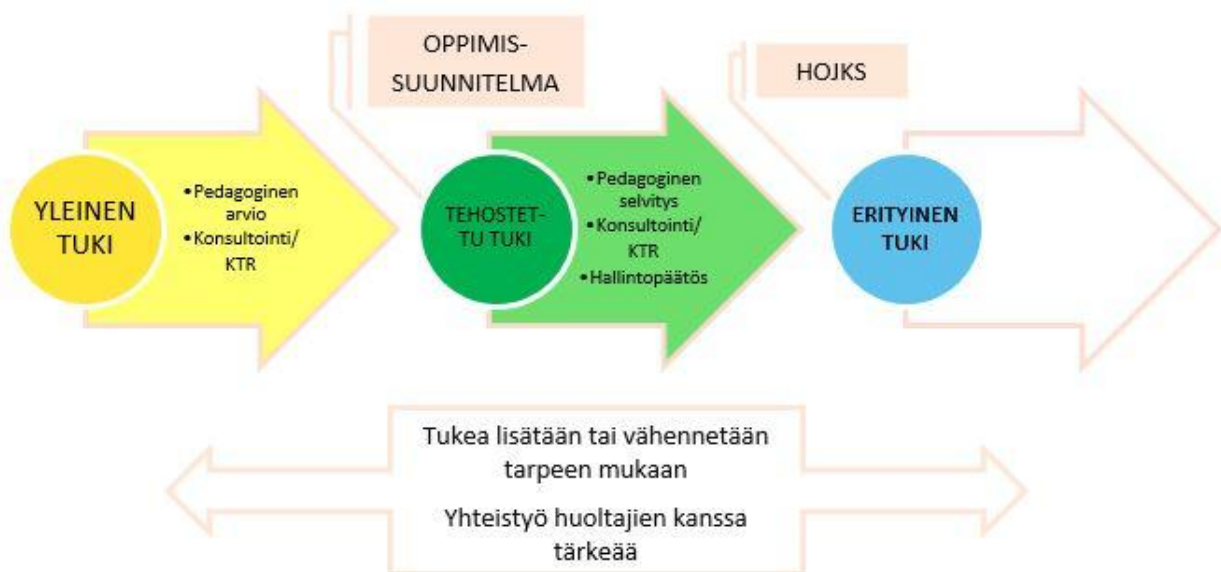
ILMAJOEN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Oppimisen tuki

YLEISTÄ

Ilmajoen kunnassa opetuksen järjestämistä ohjaa inklusioajattelu. Inklusiivisella opetuksella pyritään takaamaan jokaiselle lapselle riittävä ja oikea-aikainen tuki oppimiselle, kasvulle ja kehitykselle. Pääpaino oppimisen tukemisessa on ongelmien ja oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa. Ilmajoella pyritään lasten jatkuvalla havainnoinnilla, arvioinnilla ja testauksilla tunnistamaan ne lapset, jotka tarvitsevat tukea oppimisessaan. Lapsen saama tuki kirjataan lapsen omaan esiopetussuunnitelmaan ja mahdollisesti myös Wilmaan. Wilma tullaan ottamaan käyttöön vaiheittain myös esiopetuksessa. Näin turvataan tiedonkulku myös nivelvaiheissa.

Ilmajoella annetaan yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Lapsi voi olla vain yhdessä tuen vaiheessa kerrallaan. Tuen tarve ja määrä harkitaan yksilöllisesti. Tuki annetaan esiopetusryhmissä erilaisin joustavin opetusjärjestelyin.

Ilmajoen kunnassa järjestettäviä tukimuotoja tuen eri vaiheissa on kirjattu eteläpohjalaisen opetussuunnitelman lukuun 7 sekä Oppimisen ja koulunkäynnin tuen oppaaseen:

http://www.ilmajoki.fi/files/OPS/Oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuen_opas.pdf.

Koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa määritetään, onko koulussa mahdollisuus opiskella vuosiluokkiin sitomattomasti. Tämä koskee myös esiopetusta niissä yksiköissä missä sitä järjestetään koulun kanssa yhteistyössä.

YLEINEN TUKI

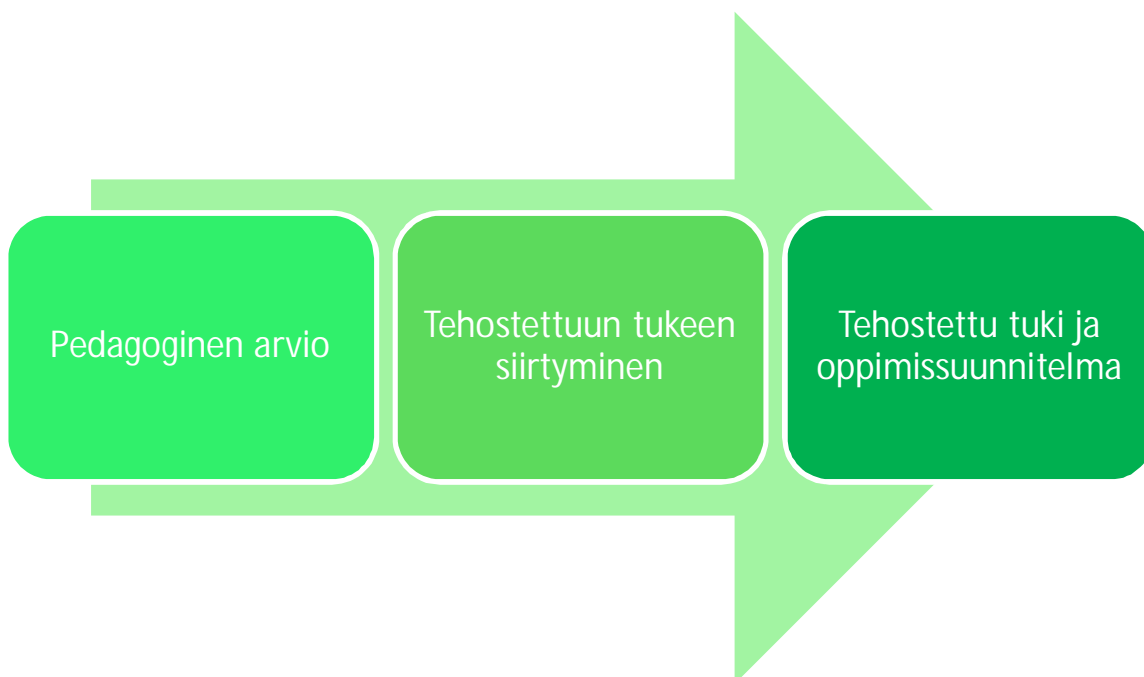
Yleisellä tuella tarkoitetaan kaikille lapsille tarvittaessa suunnattua tukea, jolla pyritään siihen, että lapsi saavuttaa oppimiselle asetetut tavoitteet esiopetuksen aikana. Jokainen lapsi on oikeutettu yleiseen tukeen ja kuka tahansa lapsi voi tarvita yleistä tukea esiopetuksen aikana. Esiopettaja vastaa tarvittavien tukitoimien toteuttamisesta, työnjaosta ja tarvittavien asiakirjojen laatimisesta yhteistyössä kiertävän lastentarhanopettajan kanssa. Ilmajoella kaikille lapsille laaditaan esiopetuksessa oppimissuunnitelma.

TEHOSTETTU TUKEA

Lapselle annetaan tehostettua tukea, kun lapsi tarvitsee säännöllistä tukea ja useita tukimuotoja samanaikaisesti ja yleinen tuki koetaan riittämättömäksi. Esiopettaja laatii oppilaasta pedagogisen arvion yhteistyössä kiertävän erityislastentarhanopettajan kanssa. Pedagogisen arvion laatimisesta keskustellaan huoltajien kanssa ja siitä tiedotetaan oppilaan huoltajille. Pedagoginen arvio käsitellään joko monialaisesti konsultoimalla muiden asiantuntijoiden kanssa tai tarvittaessa kasvun ja tuen ryhmässä (KTR).

Tehostettuun tukeen siirretylle lapselle laaditaan oppimissuunnitelmaan tehostetun tuen osuus, mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös mahdolliset asiantuntijalausunnat (esim. puheterapeutin lausunto). Iän myötä lapsen osallisuus suunnitelman laadinnassa ja toteuttamisessa kasvaa. Tehostetun tuen suunnitelman laadinnasta vastaa esiopettaja ja/tai erityisopettaja/kelto. Suunnitelman kirjaa päiväkodeissa esiopettaja. Oppimissuunnitelma tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa, mutta kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa.

PROSESSI YLEISESTÄ TUESTA TEHOSTETTUUN TUKEEN:

Jos lapsi ei enää tarvitse tehostettua tukea, laaditaan pedagoginen arvio, jonka pohjalta monialaisesti arvioidaan oppilaan mahdollisuuksia siirtyä yleiseen tukeen.

ERITYINEN TUKEA

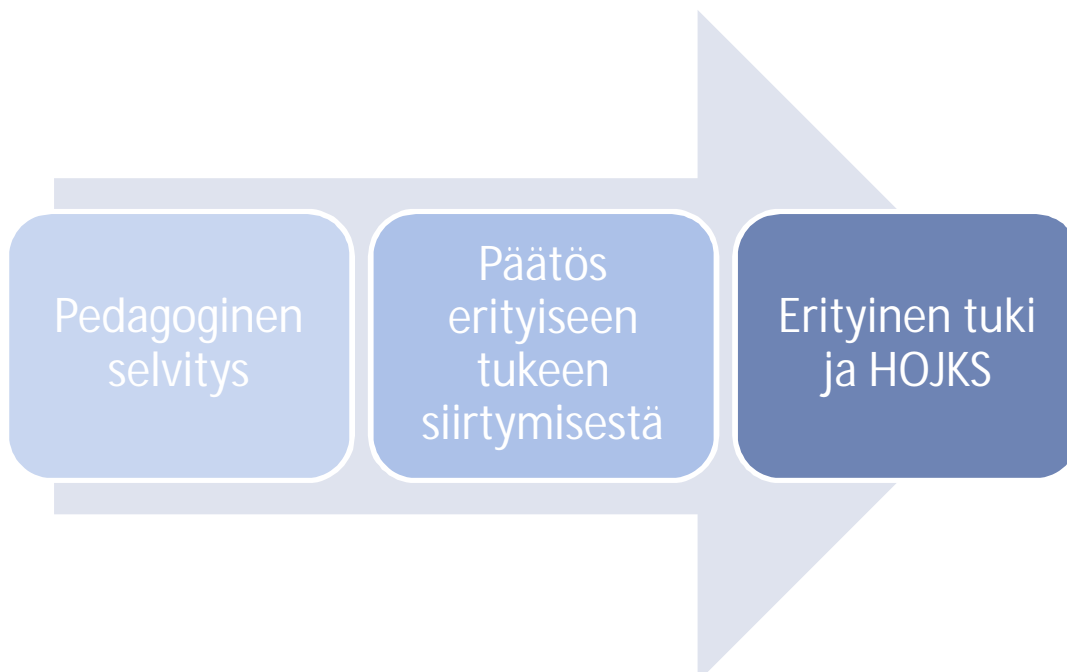
Lapsi siirretään erityiseen tukeen, jos hän ei pysty saavuttamaan riittäviä kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteita tehostetun tuen keinoin. Erityistä tukea voidaan antaa joko yleisen tai pidennetyn opetusvelvollisuuden piirissä.

Siirryttäessä tehostetusta tuesta erityiseen tukeen oppilaasta laaditaan pedagoginen selvitys. Esiopettaja tekee pedagogisen selvityksen yhteistyössä erityisopettajan/kelton kanssa. Tarpeen mukaan selvityksessä käytetään tukena asiantuntijalausuntoja. Pedagoginen selvitys käsitellään joko konsulttoimalla monialaisia ammattilaisia tai tarvittaessa KTR:ssä. Valmis pedagoginen selvitys toimitetaan erityisen tuen siirrosta päättävälle taholle eli esiopetuksen osalta sivistystoimenjohtajalle. Erityisen tukeen voidaan siirtyä myös erikoissairaanhoidon asiantuntijan lausunnon perusteella ilman pedagogista selvitystä. Kelto toimittaa lausunnon/lausunnot sivistysjohtajalle. Lapsen huoltajia ja lasta kuullaan ennen erityiseen tukeen siirtämistä.

Erityiseen tukeen siirretylle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). HOJKSiin kirjataan lapsen tarvitsema tuki. Päivähoidon puolella sen laadinnasta vastaa kelto yhdessä ryhmän esiopettajan kanssa. HOJKS laaditaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä huoltajien, oppilaan ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Lapsen osallisuus asiakirjan laadinnassa kasvaa iän myötä. HOJKS tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa, mutta kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Jos oppilas siirtyy erityiseen tukeen kesken lukuvuoden, HOJKS on laadittava viivytyksettä.

Erityisen tuen päätös on määräaikainen hallintopäätös.

PROSESSI TEHOSTETUSTA TUESTA ERITYISEEN TUKEEN:

Jos lapsi ei enää tarvitse erityistä tukea, laaditaan pedagoginen selvitys, jonka pohjalta sivistystoimenjohtaja tekee hallintopäätöksen erityisen tuen lopettamiseksi.

HUOLTAJAN JA LAPSEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ OPPIMISEN TUEN AIKANA

Huoltajille annetaan tietoa oppimisen tuen käytännöistä sekä oppimisen edistymisestä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö pyritään toteuttamaan ratkaisukeskeisesti ja huoltajien osallisuus huomioiden. Esiopetusyksiköt linjaavat omat käytänteensä ja vastuuhenkilönsä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. Ilmajoella pääsääntöinen viestintä- ja tiedotuskanava sekä ala- että yläkoululla on Wilma. Esiopetuksessa sen käyttöä pyritään lisäämään.

Pedagogisten arvioiden ja pedagogisten selvitysten laadinnassa esiopettaja on vastuuhenkilö yhdessä kelton kanssa. Vastuuhenkilö myös keskustelee ja tiedottaa tuen tarpeen muuttumisesta sekä laadituista asiakirjoista huoltajille ja oppilaalle. Pedagoginen arvio ja pedagoginen selvitys asetetaan nähtäville Wilmaan, ja huoltajilla annetaan mahdollisuus kommentoida niitä. Oppimissuunnitelma ja HOJKS pyritään laatimaan yhteistyössä huoltajien ja lapsen sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Lapsi ja huoltajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan tukitoimien suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Lapsen osallistumisessa huomioidaan ikätaso. Mikäli esiopetusyksikössä ei ole vielä Wilma käytössä on suunnitelmat saatettava vanhempien tietoon paperilla.

KUULLUKSI TULEMINEN

Erityiseen tukeen siirryttäessä tai sitä lopetettaessa huoltajille varataan mahdollisuus tulla kuulluksi¹. Kuuleminen voidaan toteuttaa esimerkiksi vanhempainvartissa tai erillisessä tapaamisessa. Kuulemisen voi toteuttaa lapsen esiopettaja, joku muu erikseen sovittu henkilö (esim. päiväkodinjohtaja). Mikäli huoltajat eivät halua tulla kuulluksi, kuulemistilaisuutta ei järjestetä. Kuuleminen (kuulemisesta tiedottamisen ajankohta, kuulemisajankohta ja huoltajien mahdolliset kommentit) tai kuulematta jättäminen kirjataan pedagogiseen selvitykseen. Kuulemisesta tulee tiedottaa riittävän ajoissa Wilman tai kirjeen välityksellä, viimeistään kaksi viikkoa ennen kuulemiskeskustelua, tai sovitaan keskustelu henkilökohtaisesti, tästä on kuitenkin myös oltava dokumentti.

Lapsen kuuleminen toteutetaan ikätaso huomioiden. Lapsen mielipide asiasta kirjataan pedagogiseen selvitykseen.

¹ Kuulemistilaisuudessa huoltajille varataan tilaisuus tutustua päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin eli pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin asiantuntijalausuntoihin sekä kertoa oma mielipiteensä asiasta. Lisäksi huoltajalle kerrotaan tilaisuudessa erityiseen tukeen siirtymisen vaikutuksista.

ESIOPETUKSEN TARJOAMA TUKI JA ULKOPUOLINEN TOIMINTA

Esiopetuksen tarjoamat tukimuodot on kirjattu eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan ja Oppimisen ja koulunkäynnin tuen oppaaseen:

http://www.ilmajoki.fi/files/OPS/Oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuen_opas.pdf. Erilaisia terapiapalveluita voidaan järjestää myös esiopetuspäivän aikana. tulee huolehtia siitä, että oppilas saa opetussuunnitelmansa mukaista opetusta. Tämä kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin.

PERUSOPETUSLAISSA SÄÄDETTYJEN TUKIMUOTOJEN KÄYTÄNNÖN JÄRJESTÄMINEN

ERITYISOPETUS

Esiopetus

Osa-aikainen erityisopetus on yksi keino tukea oppilaan selviytymistä omassa esiopetuksen ryhmässään. Erityisopetuksesta esiopetusyksiköissä huolehtivat kiertävät erityislastentarhanopettajat/erityisopettajat. Erityisopetus on pääsääntöisesti esiopetuspäivän aikana tarjottavaa tukea joko yksilöllisesti, pienryhmässä, erillisessä tilassa, samanaikaisopetuksena tai jousto-opetuksena. Tuen antamisessa painottuvat erilaiset joustavat järjestelyt. Joustavilla opetusjärjestelyillä lapsia voidaan jakaa erilaisiin opetusryhmiin ja järjestää opetusta joustavasti eri opettajien kesken. Näin taidoiltaan, kyvyiltään ja oppimistyyyleiltään erilaiset lapset saavat heille soveltuvaa opetusta. Ryhmien kokoonpanoa muutetaan tarpeen vaatiessa. Erilaisista joustavista järjestelyistä löytyy lisää tietoa Oppimisen ja koulunkäynnintuen oppaasta:

[\(\[http://www.ilmajoki.fi/files/OPS/Oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuen_opas.pdf\]\(http://www.ilmajoki.fi/files/OPS/Oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuen_opas.pdf\)\)](http://www.ilmajoki.fi/files/OPS/Oppimisen_ja_koulunkaynnin_tuen_opas.pdf).

Erityisopetuksen tarve arvioidaan yhteistyössä esiopettajan kanssa. Myös lapsen huoltajat voivat nostaa tuen tarpeen esiin. Erityisopetuksesta tiedotetaan huoltajille, kun se on säännöllistä ja jatkuvaa. Lapsi voi saada erityisopetusta sekä yleisen, tehostetun että erityisen tuen vaiheessa. Tehostetun ja erityisen tuen vaiheessa erityisopetuksen merkitys tukimuotona kuitenkin korostuu.

Esiopetusta voi saada myös Päiväkoti Ennun Integroidussa ryhmässä. Ryhmässä on erityislastentarhanopettaja.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Lasten opetukseen osallistuminen pyritään järjestämään mahdollisimman esteettömäksi. Lapsi voi tarvita tulkitsemispalveluita esimerkiksi kuulovamman, näkövamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Lapsi voi tarvita myös puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan opettajien ja oppilashuoltohenkilökunnan yhteistyönä hyödyntäen oppilaan huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten muiden ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja.. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden järjestämisestä tekee päätöksen varhaiskasvatusjohtaja päivähoidon puolella, muuten sivistystoimenjohtaja.

Lapsen kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetukseen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Lapsen tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota esiopetusyksikön omalla henkilöstöllä ei ole riittävästi. Tällöin hyödynnetään esimerkiksi oppimis- ja ohjauskeskusten lapsille tarjoamia palveluja ja henkilöstölle suunnattua koulutusta ja konsultaatiota.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyssä oppivelvollisuudessa toimitaan Ilmajoella kuten opetussuunnitelman perusteissa (luku 7.4.5) ja eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa on esitetty. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Samalla tehdään myös erityisen tuen päätös. Päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta tekee sivistystoimenjohtaja. Päätös perustuu asiantuntijalausuntoihin.

Pidennetty oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jolloin lapsi täyttää kuusi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä on mahdollista 5-vuotiaana aloittaa oppivelvollisuutta edeltävä esiopetus. Varhennettu esiopetus toteutetaan Ilmajoella pääsääntöisesti päiväkotien esiopetusryhmässä. Tällöin ryhmässä on huolehdittava siitä, että lapsi saa esiopetussuunnitelman mukaista opetusta (kirjataan HOKJS:iin). Päiväkoti Ennussa on myös Integroitu erityisryhmä, jossa järjestetään esiopetusta pidennetyn oppivelvollisuuden lapsille.

Jos lapsi aloittaa esiopetuksen 6-vuotiaana, hän voi opiskella esiopetuksessa kaksi vuotta ja aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin tai lapsi on yhden vuoden esiopetuksessa ja jatkaa 7-vuotiaana perusopetukseen.

Pidennetyllä oppivelvollisuudella on tarkoituksena vahvistaa lapsen kouluvalmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan varsinaisessa perusopetuksessa mahdollisimman hyvin. Oppilas, jolla on pidennetty oppivelvollisuus, opiskelee esiopetuksen jälkeen pääsääntöisesti joko omalla lähikoulullaan tai Herralan koulun pienryhmässä. Nivelvaiheissa tehdään monialaista yhteistyötä, jolloin kelton/erityisopettajan rooli korostuu. Ennun integroidun ryhmän pidennetyn oppivelvollisuuden lasten kohdalla ryhmän elto miettii yhdessä huoltajien kanssa, koska esim. siirto Ennun Integroidusta ryhmästä Herralan pienluokkaan olisi lapsen oppimisen kannalta parasta.

Pidennetty oppivelvollisuus on pedagogisin perustein myös mahdollista lopettaa. Tällöin tehdään pedagoginen selvitys ja erityisen tuen päätös. Lopettamisen jälkeen oppilas siirtyy yleisen oppivelvollisuuden piiriin ja voi edelleen jatkaa erityisen tuen piirissä tai siirtyä tehostetun tuen piiriin.

YHTEISTYÖ, VASTUUT JA TYÖNJAKO ERI TOIMIJOIDEN KESKEN

Esiopettaja on vastuussa oman ryhmänsä lasten pedagogisten asiakirjojen laatimisesta ja tarkistamisesta. Tukimuotoja ja erityisopetusta suunnitellaan ja järjestetään tiiviissä yhteistyössä. Esiopettaja ja/tai kelto/erityisopettaja, huoltajat, lapsi ja tarvittaessa oppilashuoltohenkilökunta sekä muut yhteistyötahot suunnittelevat yhdessä toimintatapoja, joilla lasta voidaan tukea omassa esiopetuksen ryhmässään. Kelton/erityisopettajan työssä korostuukin konsultatiivinen työote.

Esiopettajat ja keltot/erityisopettajat ovat osa oppilashuoltoa, ja he tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään sekä lasten, huoltajien että tarvittaessa eri asiantuntijatahojen kanssa. Yhteistyötahoja voivat esimerkiksi olla kuntoutustyöryhmä, perheneuvola, eri terapeutit, keskussairaala, Eskoon asiantuntijapalvelut ja lastensuojelu.

Liitteenä tuen järjestämisen/vastuiden prosessikaavio